

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319207392
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8319207392.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci veci žalobcu: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Tomášikovej č. 48, IČO: 00 151 653, právne zastúpeného Roman Kvasnica a partneri s.r.o., so sídlom v Piešťanoch, na Žilinskej ceste č. 130, IČO: 36 866 598, proti žalovaným: 1. Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v M. č. XXX a 3. W. S., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v S. č. XXX, o zaplatenie sumy 19.680,97 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 06.02.2020 č.k. 7Csp 88/2019-112 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaným v 1. a 3. rade sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovaným v 1. a 3. rade náhradu trov konania nepriznal.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca a žalovaní dňa 24.08.2011 uzatvorili zmluvu o splátkovom úvere. Na jej základe bol žalovaným poskytnutý úver na bývanie vo výške 26.000 eur, ktorý sa žalovaní zaviazali splácať pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 226,44 eur. Splatnosť jednotlivých splátok bola k 25-dňu príslušného kalendárneho mesiaca a konečná splatnosť úveru bola stanovená na 25.06.2025. Žalovaní úver riadne a včas nesplácali, a preto ich žalobca výzvou zo dňa 22.09.2016 vyzval na zaplatenie dlžnej sumy k uvedenému dňu vo výške 2.043,51 eur a to v lehote 15 dní od jej doručenia. Z dôvodu neplnenia záväzkov žalovanými napriek písomnej výzve, žalobca ku dňu 24.10.2016 vyhlásil okamžitú splatnosť celého úveru. Ku dňu vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru boli žalovaní preukázateľne po dobu dlhšiu ako 3 mesiace v omeškaní so splátkou splatnou dňa 25.06.2016.

3. Podľa dôvodovej správy k ustanoveniu § 54a Občianskeho zákonníka účinného od 05.12.2018, zavedenie osobitnej úpravy uplatňovania premlčaných nárokov zo spotrebiteľských zmlúv a ich zabezpečenia je reakciou na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2016-60 zo dňa 07.02.2018, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s článkom 46 ods. 1 v spojení s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Inštitúty premlčania a preklúzie sú v zásade inštitútmi „jednoduchého práva“, je však namieste používať ich po zohľadnení a vyvážení všetkých hodnôt, ktoré sú dotknuté. Je nesporné, že je prípustné, aby zákonodarca robil „sektorové výnimky“ pri normovaní obsahu inštitútov súkromného práva s

ohľadom na premlčanie či preklúziu, a pre určité typy právnych vzťahov nastavoval jednak rozdielne premlčacie doby alebo aj rozdielne právne následky pre nevykonanie práva v určitej dobe.

5. Pri subjektívnych majetkových právach zo spotrebiteľskej zmluvy je opodstatnené, aby sa po uplynutí premlčacej doby tieto práva dostali „ex lege“ do polohy naturálnych záväzkov. Predkladateľ je presvedčený, že po uplynutí premlčacej doby, najmä s ohľadom na súčasný stav trhovej ekonomiky, niet v zásade z pohľadu štátnej moci záujmu hodného ochrany na podpore vynucovania plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ak sa právo niektorej zo strán premlčalo. Významom inštitútu premlčania nie je automatické oslobodenie dlžníka od plnenia záväzku. Základným cieľom navrhovanej právnej úpravy je vytvorenie priestoru na to, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník nebol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by mohla byť oslabená jeho pozícia. Právo plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy sa uplynutím premlčacej doby tak ex lege dostáva do polohy naturálneho záväzku, ktoré je možné splniť dobrovoľne povinným subjektom, avšak toto právo nemožno vymáhať proti vôli povinného subjektu. V tomto prípade sa vylučuje kondícia, t.j. v prípade dobrovoľného plnenia premlčaného dlhu dlžníkom sa prijaté plnenie nepovažuje za bezdôvodné obohatenie (§ 455 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Za vymáhanie premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy sa v tomto kontexte rozumie súdne konanie, exekučné konanie a rozhodcovské konanie. Nemožnosť vymáhania premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy zohľadňuje dynamickosť spotrebiteľského prostredia a vedomie tohto rizika bude oprávnené motivovať veriteľov vymáhať svoje pohľadávky čo najskôr.

6. Na účely zachovania právnej istoty účastníkov spotrebiteľských zmluvných vzťahov sa navrhujú aj prechodné ustanovenia, v zmysle ktorých sa nová právna úprava nebude aplikovať vo vedených konaniach o vymoženie práva zo spotrebiteľskej zmluvy, t.j. v súdnom, exekučnom alebo rozhodcovskom konaní, ktoré boli začaté na základe návrhu na začatie konania podaného pred dňom účinnosti tohto zákona.

7. Vzhľadom na vyššie uvedené sa v prvom rade skúmalo, či voči žalovaným v konaní nie je uplatňovaný premlčaný nárok, ktorý už nie je možné vymáhať. Žaloba vo veci bola podaná dňa 17.09.2019, teda za účinnosti ust. § 54a Občianskeho zákonníka.

8. Z uzatvorenej zmluvy o úvere vyplýva, že splátky boli zročné k 25. dňu príslušného kalendárneho mesiaca. Žalobca celý dlh zosplatnil pre viac ako trojmesačné omeškanie s úhradou splátky a teda pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.06.2016, nakoľko okamžitú splatnosť úveru vyhlásil ku dňu 24.10.2016. Žalobca toto právo využil v súlade s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, keď predtým žalovaných na túto možnosť upozornil. V zmysle ust. § 103 Občianskeho zákonníka plynie premlčacia doba celého zosplatneného dlhu nie od okamihu doručenia oznámenia alebo výzvy veriteľa na jeho splatenie, resp. odo dňa vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru, ale od zročnosti nesplnenej splátky, ktorá založila právo veriteľa žiadať predčasné splatenie. Trojročná premlčacia doba zosplatneného zvyšku dlhu uplynula najneskôr dňa 25.06.2019. Nárok na úroky z omeškania a úroky z úveru ako akcesorický nárok na príslušenstvo k hlavnému záväzku pritom podlieha rovnakému premlčaniu ako záväzok hlavný. Žaloba bola podaná dňa 17.09.2019 v čase, kedy bol nárok žalobcu nepochybné premlčaný.

9. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatenie (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, to však nič nemení na tom, že premlčacia doba sa aj v takomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky (§ 103 veta druhá Občianskeho zákonníka). V danom prípade ide o splátku splatnú dňa 25.06.2016. Je pravdou, že tým zákonodarca de facto skrátil premlčaciu dobu pre takýto prípad o tri mesiace (keďže prvé tri mesiace omeškania dlžníka so splátkou dodávateľ nemôže ešte zosplatiť dlh, lebo by porušil ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), avšak premlčacia doba nie je fixný inštitút a je právom zákonodarcu stanoviť pre jednotlivé prípady premlčaciu dobu odlišne za predpokladu, že takto ustanovená premlčacia doba je dostatočná na uplatnenie práv, teda, že takýmto stanovením premlčacej doby nedôjde k znemožneniu, resp. podstatnému sťaženiu možnosti veriteľa uplatňovať svoje práva.

10. Nakoľko v danom spore vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobca v konaní voči žalovaným uplatnil nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorý je premlčaný a tento v zmysle ust. § 54a Občianskeho zákonníka už nemožno vymáhať a to ani v súdnych konaniach, súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

11. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie zmeniť tak, aby jeho žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Eventuálne požadoval rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ako dôvod uviedol, že na žalobcov uplatnený nárok sa nesprávne aplikovalo ust. § 103 Občianskeho zákonníka, a tento nárok bol posúdený ako premlčaný. Začiatok premlčacej doby nároku žalobcu uplatneného v konaní nie je možné stanoviť na dátum 25.06.2016. Pri prednostnej aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka premlčacia doba začala plynúť odo dňa 17.11.2016 za aplikácie ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Absolútna aplikácia § 565 Občianskeho zákonníka je totiž de lege vylúčená na základe osobitného ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, vzhľadom k čomu nemohol byť aplikovaný ani § 103 Občianskeho zákonníka. Pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti spotrebiteľského úveru musia byť kumulatívne splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, v opačnom prípade je dané zosplatnenie úveru neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Za tohto legislatívneho stavu poslednú vetu § 565 Občianskeho zákonníka pri spotrebiteľských zmluvách použiť nemožno. To znamená, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky kedykoľvek, ak sú splnené podmienky uvedené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

13. Z oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 24.10.2016 je zrejmé, že žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 24.10.2016, pričom vyzval žalovaných, aby v lehote 15 dní od prevzatia predmetnej listiny uhradili celú splatnú pohľadávku, ktorá ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru predstavovala sumu 21.374,59 eur. Márnym uplynutím 15 -dňovej lehoty na úhradu splatnej pohľadávky žalobcu, t.j. dňom 16.11.2016 si žalobca mohol uplatniť svoju pohľadávku v súdnom konaní, ako to predpokladá § 101 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k uvedenému je nevyhnutné subsumovať pod dátum 17.11.2016 aj začiatok plynutia premlčacej doby zosplatnenej pohľadávky. Nie je možné, aby premlčacia doba začala plynúť skôr ako nastala splatnosť zostatku pohľadávky. Premlčacia doba plynie spravidla odo dňa keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, pričom týmto dňom je zásadne deň, keď právo bolo možné odôvodnene vykonať podaním žaloby na súde. Keďže predčasná splatnosť úveru bola vyhlásená ku dňu 24.10.2016 a lehota na dobrovoľné plnenie pohľadávky žalovanými uplynula dňom 16.11.2016, pred týmto dátumom si žalobca logicky nemohol uplatňovať celú zosplatnenú pohľadávku na súde, a teda ani nemohla začať plynúť trojročná premlčacia doba v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Súdom prvej inštancie určený začiatok plynutia premlčacej doby odo dňa 25.06.2016 je priamo v rozpore s ust. § 103 vety prvej Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Žiadne zákonné ustanovenie neumožňuje súdu, aby mal možnosť zrušiť splatnosť splátok, keď ich splatnosť nastala priamo zo zákona.

14. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku je potrebné poukázať na to, že možnosť predčasného zosplatnenia úveru je právne upravená v ust. § 565 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

17. Ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka teda umožňuje veriteľovi uplatňovať si voči dlžníkovi celú pohľadávku, resp. jej nezaplatený zvyšok, ak dlžník nedodrжал dohodu o včasnom plnení dohodnutých

splátok. Ak veriteľ takto dohodnuté právo nepoužije najneskoršie do zročnosti najbližšie nasledujúcej splátky, pokračuje sa v plnení v splátkach. Veriteľ však svoje právo môže využiť po opätovnom porušení povinnosti dlžníkom. Strata výhody splátok teda nenastáva priamo zo zákona.

18. V prípade, ak veriteľ svoje oprávnenie vyplývajúce z ust. § 565 Občianskeho zákonníka využije, vyhlásenie predčasnej splatnosti má významné právne následky. Ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka je zaradené do ôsmej časti, hlavy I., oddielu 6 tohto právneho predpisu upravujúceho zánik záväzkov. Žalobca oprávnenie vyplývajúce mu z ust. § 565 Občianskeho zákonníka využil, čím spôsobil zánik povinnosti žalovaných splácať poskytnutý úver v dohodnutých splátkach.

19. Keďže medzi žalobcom a žalovanými bola uzatvorená zmluva o úvere, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou, pre posúdenie jednorazového predčasného zosplatenia celého dlhu bolo potrebné zohľadniť i špeciálne ustanovenie k ustanoveniu § 565 Občianskeho zákonníka, ktorým je ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka upravujúce osobitné podmienky pre možnosť veriteľa zosplatiť celý dlh. V zmysle ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Ak Občiansky zákonník v tomto ustanovení hovorí o možnosti uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr v lehote po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, musí ísť vždy o konkrétnu splátku, nakoľko len v takomto prípade je možné posúdiť, či bola dodržaná zákonom stanovená minimálna lehota 3 mesiacov pre uplatnenie takéhoto práva veriteľom.

20. Ust. § 565 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 53 ods. 9 tohto právneho predpisu upravujú len zákonné podmienky zosplatenia celého peňažného dlhu pre nezaplatenie splatnej splátky. Samy o sebe nemajú vplyv na začiatok plynutia premlčacej doby. Tento je právne upravený v ust. § 103 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Z tohto ustanovenia vôbec nevyplýva, aby začiatok plynutia premlčacej doby mal nastať až po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ku dňu 24.10.2016 a uplynutím lehoty na dobrovoľné plnenie pohľadávky žalovanými dňom 16.11.2016. Vo výzve na zaplatenie dlžnej časti úveru zo dňa 22.09.2016 žalobca upozornil žalovaných na možnosť zosplatenia úveru, ak v lehote 15 dní od doručenia výzvy nedôjde k úhrade dlžnej sumy. Následne podaním zo dňa 24.10.2016 žalobca oznámil žalovaným vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pohľadávky zo zmluvy ku dňu 24.10.2016. Nakoľko žalobca toto svoje právo mohol s poukazom na ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka uplatniť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou boli žalovaní v omeškaní k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, k uplatneniu tohto práva tak bez akýchkoľvek pochybností došlo pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 25.06.2016. Do omeškania s touto splátkou sa žalovaní dostali dňa 26.06.2016. Najbližšou nasledujúcou splátkou splatnou po uplynutí lehoty 3 mesiacov od omeškania so zaplatením bola splátka splatná dňa 25.09.2016. Žalobca k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru pristúpil až po uplynutí tejto trojmesačnej lehoty, keď predtým upozornil žalovaných na možnosť zosplatenia úveru v lehote aspoň 15 dní pred uplatnením tohto práva. Podmienky vyžadované ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka tak zo strany žalobcu naplnené boli. Žalovaní sa nezaplatením splátky splatnej dňa 25.06.2016 riadne a včas dostali do omeškania a od tohto dňa začala plynúť premlčacia doba pre splatnosť zostatku dlhu žalovaných s prihliadnutím na zosplatenie úveru. Trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ust. § 103 vety druhej Občianskeho zákonníka tak uplynula ešte pred podaním žaloby zo strany žalobcu na súde dňa 17.09.2019.

21. Keďže súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalobu žalobcu zamietol, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešným žalovaným náhradu trov nepriznal, nakoľko žalovaným v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

23. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).